

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind
Ekonomichef
08-578 297 30
torstein.tysklind@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-12-11

1 (4)

Diarienummer
2018/KS 0409 10

Kommunledningsutskottet

Avskrivning av underskott för grundskola och hemtjänst

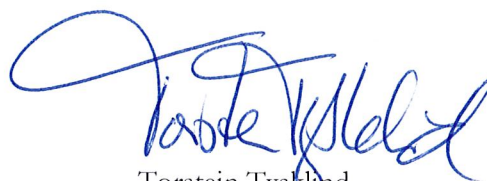
Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunledningsutskottet för beslut i kommunstyrelsen

1. Vid årsbokslutet per 2018-12-31 avser kommunstyrelsen att avskriva upparbetat negativt resultat för resultatenheterna hemtjänst i egen regi och grundskola i egen regi under förutsättning att beloppen inte nämnvärt avviker från oktoberprognosen.
2. Kommundirektören får i uppdrag att säkerställa att effekterna av avskrivningen beaktas när årsredovisningen för 2018 utarbetas.

Kommunstyrelseförvaltningen

Bo Renman
Kommundirektör

Torstein Tysklind
Ekonomichef

Sammanfattning

Resultatenheterna hemtjänst i egen regi och grundskola i egen regi har under åren 2016, 2017 och hittills under 2018 upparbetat betydande ackumulerade underskott. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att dessa underskott avskrivs vid årsbokslutet per 2018-12-31.

Beskrivning av ärendet

Kommunen har sedan början av 1990-talet tillämpat ett system med interna resultatenheter. Dessa enheter får ersättning för utförda prestationer istället för en fast budgetram (med några undantag) och de har möjlighet att bedriva en mer långsiktig hushållning genom att de får föra med sig ekonomiska överskott eller underskott mellan åren.

De *Ekonomiska regler för resultatenheter* som finns i kommunen antogs av kommunstyrelsen 2008-05-27 §77.

Situationen inom grundskolan

Sedan några år tillämpas modellen för enheterna inom grundskola i egen regi som ett kollektiv. Det är hela grundskolan i egen regi som uppfattas som en resultatenhet. Senast resultatenheten grundskola i egen regi hade ett positivt saldo på sin avräkning var vid slutet av 2015. År 2016 gjordes ett betydande underskott, som rättades upp något under 2017, och vid 2017 års slut var det ackumulerade underskottet 3,9 mnkr (miljoner kronor). För 2018 prognostiserades i slutet av oktober ett underskott på 9,0 mnkr vilket kommer att ge ett ackumulerat underskott på 12,9 mnkr.

I och med det fria skolvalet finns i *skollagen* tydliga regler om hur kommunen ska ersätta friskolor och skolor i egen regi genom en skolpeng. Principen är att det ska råda lika ekonomiska villkor. Ersättningen ska vara den samma till friskolor och de egna skolorna, och ska bygga på den kostnaden som kommunen har för att bedriva undervisningen i de egna skolorna.

Lagstiftningen är tydlig på att det ska råda lika villkor. Däremot finns inga tydliga regler om hur underskott som uppstår ska hanteras. Rättspraxis har utvecklats så att det vanliga är att skolorna behandlas som resultatenheter, och att man tillåter att underskott ska regleras inom tre år. Grundprincipen är att

om underskott uppstår i den egna verksamheten, och kommunen väljer att avskriva underskotten, ska det ses som att ersättningen för de åren då underskottet har uppstått har höjts, och en sådan höjning ska även tillfalla de friskolor som varit verksamma i kommunen under det aktuella året.

För Tyresös del gäller att vi har underskott som uppstod 2016 och som delvis återställdes 2017. Resterande del, ca 3,9 mnkr bör justeras mot den skolpeng som betalades ut under 2016. Det året var andelen elever som gick i friskola 17,6 %, och en avskrivning innebär en extra kostnad 2018 på ca. 840 tkr.

Dessutom förväntas ett betydande underskott prognostiserat till 9,0 mnkr för 2018. Om kommunen ska avskriva det underskottet så ska det regleras mot friskolorna utifrån den skolpeng som betalats ut 2018. I år har 18,3 % av eleverna gått i friskola, och avskrivningen innebär en extra kostnad som prognostiseras till 2 010 tkr.

Totalt skulle en avskrivning av skulden innebära en extra kostnad 2018 på ca. 2 850 tkr.

Situationen inom Hemtjänsten

Även hemtjänsten behandlas som ett kollektiv och som en gemensam resultatenhet. Vid utgången av 2015 hade hemtjänsten ett positivt saldo på sin avräkning. Under 2016 och 2017 har resultatenheten gått med underskott. Vid slutet av 2017 var det ackumulerade underskottet 2,5 mnkr för hemtjänsten. För 2018 prognostiserades i slutet av oktober ett underskott på 4,8 mnkr vilket pekar mot ett ackumulerat underskott på 7,3 mnkr vid slutet av året.

Inom hemtjänsten tillämpas LOV, *lagen om valfribetsystem* och även här finns ett antal privata aktörer. Lagen har en något annan konstruktion än den som gäller inom grundskolan, och fastslår bland annat att kommunen har ansvaret för att erbjuda ett ickevalsalternativ till de brukare som inte själva gör ett aktivt val av utförare. I och med att kommunen är förpliktigad att erbjuda tjänsten till alla brukare, även brukare som bor avsides eller som har särskilt krävande behov innehåller lagen och praxis inte lika stränga regler om lika villkor som lagstiftningen inom grundskolan. Kommunen måste ta det yttersta ansvaret för att biståndsbehövande får den hjälp de har rätt till och hemtjänst i egen regi

anses inte vara leverantör till den egna kommunen i den mening som avses i LOV. För hemtjänsten görs bedömningen att kommunen kan avskrivna de uppkomna underskotten.

Förutsättningar i budget 2019

Vid arbetet med att revidera kommunplanen för 2019 under hösten 2018 har förutsättningarna för verksamheternas möjlighet att klara en budget i balans 2019 belysts. Det har inneburit att vissa verksamheter har tillförts ytterligare medel i den budget som kommunstyrelsen vid beslutet 2018-12-04 föreslår för kommunfullmäktiges behandling 2018-12-13. I förutsättningarna för budget 2019 ligger för resultatenheterna grundskola och hemtjänst att verksamheten ska klara en budget i balans under året, men att medel inte bedöms räcka till att återbetala upparbetade underskott. I underlaget för budget har förutsatts att upparbetade underskott för dessa verksamheter fram till 2018-12-31 ska avskrivas när årsredovisningen för 2018 fastställs.

För hemtjänsten kan kommunen välja att göra denna avskrivning utan att det får effekter på externredovisningen. Det ackumulerade underskottet ingår i de prognoser för året som har presenterats hittills, och kommer att ingå i årsbokslutet. Inga ytterligare kostnader tillkommer vid en avskrivning.

För grundskolan innebär dock en avskrivning av underskottet att en återbetalningsskyldighet uppstår gentemot friskolor och andra utförare. Kostnaden för detta ska bokföras som en skuld i kommunens balansräkning vid utgången av 2018. Denna skuld kan först fullt ut beräknas när utfallet för 2018 inom grundskola i egen regi är känt och kommer att påverka barn- och utbildningsnämndens och kommunens resultat för 2018.

Det faktiska beslutet att göra avskrivningen kommer kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att göra när Årsredovisningen för 2018 fastställs i mars/april 2019. Att genomföra avskrivningen är ett politiskt beslut i och med att det innebär att medel tillförs verksamhetsområdena. Därför är det önskvärt att avsikten att göra denna avskrivning uttrycks inför arbetet med årsredovisningen 2018. Beslutet bör kunna prövas om underskottet av någon anledning avviker på ett betydande sätt från de prognoser som presenterats i detta underlag.